GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 184. Sâmbătă, 22 Augustŭ (3 Septemvre). 1887.

Brașovŭ, 21 Augustŭ 1887.

Lunia trecută publicândŭ scirea sensațională despre arestarea preotului din Sisiescĭ Vasile Lucaciu, sub pretecstŭ că ar fi „agitatorŭ daco-românŭ“, amŭ ḍisŭ: „Suntemŭ curioșĭ sĕ vedemŭ ce va mai scóte la ivélă și cercetarea contra d-lui Lucaciu, care séměnă, ca ou cu ou, cu tóte cercetările anteriόre de felulŭ acesta, din carĭ nimicŭ nu s'a alesŭ decâtŭ că dușmanii noștri și-au ajunsŭ scopulŭ lorŭ tendențiosŭ de a ne înegri înaintea tronului“.

Telegrama, prin care ni s'a anunțatŭ arestarea din vorbă, ne spunea, că Lucaciu a fostŭ luatŭ de pe drumŭ și că nu i s'a permisŭ sĕ vorbéscă nicĭ cu soția sa și cu tată-sĕu. Acésta ne aduse aminte de procedura muscăléscă și de escortarea în „chibitce“ a celorŭ ce suntŭ menițĭ a fi deportațĭ în Siberia.

Trebuia sĕ ne întrebămŭ cu mirare, ce faptŭ criminalŭ va fi comisŭ d-lŭ Lucaciu, décă sĕ iau asemenĭ měsurĭ moscovite în contra lui?

N'amŭ aflatŭ nimicŭ până acuma, ce ni-ar puté da o deslușire óre-care în privința acésta. Acusarea că ar fi „agitatorŭ daco-românŭ“ nu puteamŭ sĕ o luămŭ în seriosŭ, deórece scimŭ, că toțĭ Românii, carĭ se luptă pentru drepturile națiunei lorŭ, suntŭ învinuițĭ că ar urmări „tendențe daco-române“.

Amŭ așteptatŭ dér după deslușirĭ și étă că și vine acum „Budapesti Hirlap“ spre a ne informa despre pretinsele păcate ale d-lui Lucaciu descriindu-le în modulŭ următorŭ:

„Vasilie Lucaciu, cu tótă posițiunea sa ca profesorŭ la gimnasiulŭ romano-catolicŭ din Sătmarŭ, a fostŭ de anĭ de ḍile în stare a întreține cu mare dibăciă legătura între preoții greco-catolicĭ și a ațîța putemicŭ nisuințele daco-române dușmane statului. Ilŭ vedeai pe acestŭ bărbatŭ pretutindenea și lucrarea sa de rĕsvrĕtire a lăsatŭ îndĕrĕtu'i în tóte locurile urme eclatante, fără ca cu tóte astea sĕ se fi pututŭ afla doveḍĭ contra periculosului agitatorŭ. Avea de a face în ministere, visita pe episcopii și se scia da cu perfectă fățăriă de supusŭ lealŭ. Cu timpulŭ însĕ succesulŭ acestui bărbatŭ ilŭ trădà însușĭ pe elŭ. Tinerimea scolară din Sătmarŭ și preoțimea română arăta ura contra Ungurilorŭ atâtŭ de fățișŭ, încâtŭ trebuì sĕ atragă atențiunea.“

„Cercetarea a lămuritŭ apoi, că pretutindenea a condusŭ mâna lui Lucaciu. De altmintrelea foile sătmărene atacaseră pe față pe Lucaciu și rĕsvrătitorulŭ n'a negatŭ câtușĭ de puținŭ și a rĕspunsŭ chiar cu grosolănii. Primulŭ scandalŭ s'a întêmplatŭ, când Lucaciu voì sĕ devină virilistŭ pe temeiulŭ diplomei sale de doctorŭ și mai mulțĭ representanțĭ orășenescĭ declaraseră, că cu unŭ agitatorŭ periculosŭ statului nu voiescŭ sĕ șéḍă într'o sală. Indată după aceea s'a petiționatŭ la ministeriulŭ instrucțiunei, ca sĕ sisteze postulŭ de profesorŭ alŭ lui Lucaciu, care și așa totŭ e superfluu. Sfêrșitulŭ cercetărei pornite a fostŭ transferarea agitatorului la gimnasiulŭ din Losoncz, unde fù numitŭ profesorŭ ordinarŭ cu aprópe léfa îndoită. Lucaciu însĕ n'a primitŭ acestŭ postŭ, căcĭ în Losoncz n'ar fi găsitŭ terenŭ pentru nisuințele sale. Mai bine sĕ duse... ca preotŭ greco-catolicŭ în Sisiescĭ. In acestŭ ținutŭ prima sa lucrare fù întemeiarea unei reuniunĭ culturale valahe de femei. Apoi începú a se lua la colțŭ cu fisolgăbirĕulŭ. Dete documente oficiale în limba română și refusà orĭce traducere unguréscă...

„La „adunarea poporală“ convocată de elŭ (înainte de alegerĭ) își ținù acea vorbire rĕsvrătitóre, pentru care se decretà asupră'i arestulŭ preventivŭ. In acéstă vorbire insultà Lucaciu națiunea unguréscă și guvernulŭ, mai alesŭ însĕ pe membrii societății Sechenyi din Sătmarŭ. Vorbirea rĕsună cu amerințarea, că în curêndŭ va sosi timpulŭ, când vorŭ da și Românii unŭ semnŭ de viéță și vorŭ lucra. Vasilie Lucaciu a fostŭ în persónă citatŭ înaintea autorității și când alaltaerĭ apărù înaintea judecătorului de instrucțiune Iosif Borus, fù după unŭ lungŭ interogatoriu, arestatŭ. Acei preoțĭ și învĕțătorĭ, carĭ au primitŭ vorbirea lui Lucaciu cu aprobărĭ în gura mare, se vorŭ tracta în actele de cercetare ca complicĭ.“

In fine fóia unguréscă mai comunică, că ar fi fostŭ arestatŭ în Clușiu și fratele „agitatorului,“ și că s'ar fi găsitŭ la elŭ hârtii „compromițĕtóre,“ adauge însĕ cu precauțiune că acéstă scire o dă numai „sub reservă.“

Din cele espuse de fóia unguréscă asupra faptelorŭ d-lui Lucaciu nu se póte deduce alta, decâtŭ că dênsulŭ în calitatea sa de profesorŭ și preotŭ a luptatŭ în modŭ energicŭ pentru apĕrarea limbei române în contra despotismului celorŭ dela putere. Câtŭ pentru discursulŭ „revoluționarŭ,“ ce l'ar fi ținutŭ Lucaciu într'o adunare electorală nu se aduce nicĭ o dovadă positivă, care sĕ justifice acusarea îndreptată în contra lui. Ceea ce se ḍice în generalŭ despre insultarea națiunei unguresci, a guvernului și a reuniunei de maghiarisare și despre amenințarea, că va veni unŭ timpŭ, când vorŭ lucra și Românii, este prea vagŭ și dă locŭ bănuelei, că cuvintele d-lui Lucaciu suntŭ în modŭ tendențiosŭ interpretate.

Asemenĭ învinuirĭ se ridică în pressa unguréscă contra tuturorŭ, carĭ apĕră cu curagiu și cu energiă drepturile poporului românŭ asupritŭ. de aceea stăruimŭ în părerea nóstră, că nimicŭ nu se va alege nicĭ din acéstă cercetare.

Teroriștilorŭ dela putere le-a trebuitŭ tocmai acum în ajunulŭ venirii monarchului în Ardélŭ o nouă armă în contra conducĕtorilorŭ poporului românŭ, spre a face sĕ reiésă că acesta e pacĭnicŭ și mulțumitŭ, dér ilŭ ațîță agitătorii, carĭ trebuescŭ nimicițĭ.

In curêndŭ resultatulŭ cercetării va dovedi, décă părerea nóstră este întemeiată séu nu.

Cestiunea bulgară.

După cum se telegrafiază din Constantinopolŭ, cele două grupurĭ de puterĭ, pentru și contra prințului de Coburg, lucréză cu sîrguință. Italia și Germania parŭ a lucra în grupurile lorŭ respective.

Se asigură în adevĕrŭ că baronulŭ Blanc, într'o lungă audiență ce a avutŭ Vinerĭ la Sultanulŭ, vorbindŭ în numele grupului sĕu, își dete silința sĕ arate legalitatea absolută a alegerei prințului de Coburg și sĕ stabiléscă că nu numai Italia, ci și Englitera și Austria, admitŭ acestŭ punctŭ de vedere, și că trebue numai sĕ se ocupe de mijlócele de a legalisa întronarea prințului de Coburg. Naturalminte baronulŭ Blanc a lucratŭ pentru dĕrîmarea combinațiunei rusescĭ cu Ehrnrooth.

De altăparte, ambasada Germaniei, pentru a preîntêmpina intervenirea ruséscă în Bulgaria, silesce pe Pórtă sĕ triméță trupe în Rumelia, făcêndŭ sĕ se întrevadă, în casulŭ contrarŭ, o ocupare ruséscă ca aprópe inevitabilă.

In fața acestei divergințe de vederĭ așa de netedă, Sultanulŭ pare a voi sĕ amâne trimiterea circulărei proiectate în privința combinațiunei Ehrnrooth, și ar telegrafia prealabilŭ la Berlinŭ pentru a cere ca Germania sĕ mijlocéscă pe lângă Englitera, Austria și Italia, pentru a le face sĕ accepte combinațiunea ruséscă Ehrnrooth; dér până acum nicĭ o hotărîre nu s'a luatŭ; de altminterea întrégă sĕptĕmâna acésta este ocupată de serbările Curban-Bairam.

Acéstă perplexitate a Turciei este pricinuită de hotărîrea luată de Sultanulŭ de a nu interveni milităresce în nicĭ unŭ casŭ în Rumelia, ceea ce ar explica urmarea licențiărei reservelorŭ.

Descoperirea unui complotŭ în Sofia.

Unŭ cunoscutŭ alŭ „Epocei“ din Bucurescĭ sositŭ alaltaerĭ din Rusciucŭ spune, că în acelŭ orașŭ se primise o depeșă din Sofia, care anunță descoperirea unui importantŭ complotŭ contra prințului Ferdinand de Coburg. Acéstă descoperire s'ar fi făcutŭ de către căpitanulŭ Andriew, fostulŭ raportorŭ alŭ Curții Marțiale dela Rusciucŭ, când cu ultima rĕscólă. Cincĭ-spre-ḍece persóne, între care maiorulŭ Pencoff și patru ofițerĭ inferiorĭ arŭ fi deja arestate.

Depeșa în cestiune a produsŭ o viă impresiune la Rusciucŭ, unde populațiunea atâtŭ de încercată prin rigorile prefectului Mantof se teme, ca acesta se nu profite de ocasiune pentru a re-începe persecuțiunile sale.

Adunarea generală a Associațiunei.

Sibiiu, în 19 Augustŭ 1887.

Trecù și a 26-a Adunare generală a Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ. Cu acéstă ocasiune nu putemŭ nicĭdecum sĕ nu ne reamintimŭ tótă activitatea și resultatele obținute ale acestei Associațiunĭ, spr unŭ scopŭ atâtŭ de sfântŭ, nu putemŭ trece cu vederea, fără a fi ținuțĭ de ómenĭ indolențĭ, critica, ce fără voe ni-se impune chiar și acolò, unde credeamŭ și credemŭ a fi mai perfecțĭ. Fiăcare, care a participatŭ la acéstă a 26-a adunare generală și a fostŭ numai puținŭ cu spiritŭ observativŭ, s'a pututŭ convinge, că adunările generale ale Associațiunei — accentuămŭ cu deosebire cele generale, nu cele din despărțĕminte — au rĕmasŭ staționare. In locŭ ca însuflețirea pentru acéstă instituțiune atâtŭ de măréță sĕ créscă și sĕ-șĭ ia unŭ avêntŭ totŭ mai mare, ea pare mai multŭ a fi rĕmasŭ pe locŭ, décă nu chiar a fi regresatŭ.

In ajunulŭ acestei adunărĭ credeamŭ cu toții, că din tóte părțile vorŭ alerga la acestŭ rendez-vous frățescŭ și culturalŭ familiile romàne, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu cât pe lângă ḍarea tributului față cu scopulŭ sfântŭ alŭ Associațiunei, aveau sĕ se convingă în persónă décă bine séu rĕu s'au întrebuințatŭ sumele pentru edificarea palatului, în care și femeea română, condamnată încă a trăi în întunerecŭ, va puté de aci înainte a desvolta talentele naturale atâtŭ de varii și nenumĕrate, va puté sĕ-șĭ cultive și nobiliteze inima, scurtŭ: va puté deveni înainte de tóte adevĕrată femeă română, consórtă vrednică și mamă română în sensulŭ celŭ mai strictŭ alŭ cuvêntului!

Acésta era credința nóstră a tuturora și acésta a fostŭ de sigurŭ și speranța fraților Sibiienĭ înainte de adunarea acésta a Associațiunei. Credeamŭ și de sigurŭ credeau și frații Sibiienĭ, că afluența va fi atâtŭ de mare, că Românii din tóte părțile le vorŭ veni în așa mare massă, încâtŭ locuințele angajate și aranjate vorŭ fi cu multŭ prea puține pentru numĕrulŭ celŭ mare alŭ participanților. Credeamŭ că la acéstă Adunare va participa măcarŭ a treia parte din numĕrulŭ totalŭ alŭ membrilorŭ Associațiunei — destulŭ de neînsemnatŭ față cu ce ar trebui sĕ fiă. Și într'adevĕrŭ era de doritŭ sĕ s'adune cât mai multă inteligință română, pentru ca sĕ se stringă și mai multŭ legăturile conlucrărei culturale între frațĭ, necesară aḍĭ mai multŭ decâtŭ orĭ când; pe de altă parte arătându-șĭ fiăcare lipsurile și dorințele sĕ se sfătuiéscă cu toții în privința atitudinei și a mĕsurilorŭ, ce suntŭ de luatŭ în aceste timpurĭ de grea încercare pentru apĕrarea și promovarea limbei și a culturei poporului românŭ.

Admitemŭ că pedecĭ fisice, materiale, și icĭ colea și morale au reținutŭ și rețin pe mulțĭ din clasa nóstră inteligentă de a participa la acéstă adunare, ceea ce însĕ nu admitemŭ, și nicĭ că vomŭ puté vreodată admite, este faptulŭ, că după o esistență de 26 de anĭ numĕrulŭ membrilorŭ Associațiunei este atâtŭ de micŭ, încâtŭ, décă l'amŭ lua dreptŭ mĕsură a inteligințeĭ ro-

mâne, ar trebui sĕ fimŭ cuprinşĭ de cea mai mare îngrijire şi tótă încrederea în viitorulŭ némului nostru ar trebui sĕ se sdruncine.

Dér suntemŭ convinşĭ, că numĕrulŭ inteligenţii nóstre este de ḑecĭ şi de sute de orĭ mai mare, şi devine şi mai mare prin numĕrulŭ celŭ mare alŭ proprietarilorŭ şi altorŭ clase sociale, carĭ încă aparţinŭ clasii medie. Ne dóre însĕ, când vedemŭ că din atâtă mulţime, care ar puté contribui cu obolulŭ ei la ridicarea şi cultura limbii, a poporului românŭ, numai unŭ numĕrŭ aşa de de micŭ se află, care sĕ jertféscă pentru acéstă causă sfântă o neînsemnată părticică din câştigulŭ lorŭ, devenindŭ membrii ai acestei Associaţiunĭ cu misiune atâtŭ de nobilă, atâtŭ de măréţă!

Cu durere vedemŭ acéstă lipsă de însufleţire pentru acéstă instituţiune salutară, şi nu putemŭ decâtŭ sĕ conjurămŭ pe orĭ ce Românŭ, căruia îi ḑace la inimă înaintarea culturei poporului românŭ, sĕ aducă neînsemnata jertfă recerută de acéstă instituţiune şi cu micŭ cu mare sĕ ne înscriemŭ ca membrii ai ei, mărindă astfelŭ numĕrulŭ conlucrătorilorŭ, suma capitalelorŭ întrebuinţate la nobila lucrare a culturei limbei şi literaturei poporului românŭ!

Dér ni se pare că deocamdată am lăsatŭ sĕ vibreze destulŭ córda justei nemulţămirĭ ce a trebuitŭ sĕ cuprindă pe toţĭ Românii bine cugetătorĭ la reamintirea acestorŭ împrejurărĭ dureróse şi vomŭ trece la descrierea decursului adunărei şi a festivităţilorŭ împreunate cu ea.

(Va urma.)

Blaşiu, 1 Septemvre n. 1887.

Îndemnulŭ plăcutŭ de-a auḑi cum se consultéză fruntaşii noştrii a fostŭ causa, pentru care mĭ-amŭ propusŭ a cerceta adunarea gen. a „Asoc. Trans.« din acestŭ anŭ în Sibiiŭ. Acésta este singura ocasiune binevenită de-a se întruni Românii din tóte părţile, a-şĭ strînge frăţesce mâna şi a se mângăia unulŭ pe altulŭ. Stândŭ aşa lucrulŭ, nu-i mirare, décă şi eu am doritŭ din totŭ sufletulŭ a mĕ învêrtì printre fraţii mei, cu carĭ am sêmţitŭ atâta plăcere a comunica.

Mai mulţĭ fruntaşĭ Românĭ din diferite părţĭ şi deastădată s'au grăbitŭ a alerga la adunare, ca sĕ ia în desbatere seriósă lucrurile, de carĭ „Associaţiunea“ este datóre a se interesa. Cu tóte aceste, ca sĕ fiu sincerŭ şi dreptŭ, nu potŭ trece cu vederea a nu amintì, că neamŭ fi aşteptatŭ sĕ se presenteze unŭ numĕrŭ mai mare de Românĭ, din trei milióne. Nu sciu: sĕ atribuescŭ acésta împrejurare neîndemânărei de-a călĕtori, séu indiferentismului orĭ circumstărilorŭ nefavorabile materiale? Aşĭ fi póte prea aspru, cândŭ aşĭ ḑice, că nu nutrimŭ interesŭ destulŭ de viu faţă cu scopurile culturale, că suntemŭ dedaţĭ a ne vedé numai de lucrurile nóstre private şi a nu ne bate capulŭ, cum amŭ puté promova binele nostru generalŭ. Atitudinea acésta indiferentă apoi se póte considera pentru singuraticŭ de fórte comódă, fiind-că e scutitŭ de ostenélă şi de multe neplăcerĭ. Dér credŭ că nu mai trebue sĕ-o spunŭ câtŭ de condamnabilă este ea din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ culturei nóstre naţionale.

In legătură cu cestiunea călĕtoriei membrilorŭ Asociaţiunei la Sibiiu nu potŭ sĕ nu amintescŭ unŭ casŭ ca dovadă învederată de bunăvoinţă a domnilorŭ ḑilei, anume că ministeriulŭ a rĕspunsŭ positivŭ numai în 27 Augustŭ la cererea comitetului Asociaţiunei de-a puté călĕtorì membrii cu preţŭ scăḑutŭ, aşa că bilete de acestea numai pentru reîntórcere s'au putută împărţi dela amintitulŭ comitetŭ, însĕ fără nicĭ unŭ folosŭ, fiind-că casa rulŭ staţiunei n'a voitŭ a-le lua în consideraţiune, pretecstândŭ, că numai atuncĭ ar fi valabile, cândŭ ar purta sigilulŭ staţiunei, de unde călĕtorulŭ a plecatŭ cătrĕ Sibiiŭ. Se vede dér, că totŭ lucrulŭ a fostŭ cu intenţiune aşa întocmitŭ, ca membrii Asociaţiunei sĕ nu se pótă bucura de favórea a călĕtori cu preţŭ scăḑutŭ.

După aceste fiă-mĭ iertatŭ a vorbi ceva despre concertŭ. Atingŭ aci cu plăcere, că totulŭ a fostŭ astfelŭ arangiatŭ şi esecutatŭ, încâtŭ nu credŭ ca cine-va dintre asistenţĭ sĕ fi rĕmasŭ câtuşĭ de puţinŭ nemulţumitŭ. D-na Brote a arĕtatŭ, cumcă vocea frumósă a d-sale posede farmeculŭ dulce, de-a procura orĭ şi cui momente prea plăcute şi de-ai inspira idei sublime pentru o lume mai fericită. A mĕ încerca sĕ dau espresiune simţĕmêntului de mulţămire ce-a deşteptatŭ în inimile ascultătorilorŭ recunoscuta pianistă d-şora Elena Florianŭ, prin joculŭ ei escelentŭ, ar fi deşértă ostenélă, fiă dér de ajunsŭ sĕ mărturisescŭ, că a câştigatŭ simpatiile tuturorŭ. Am câştigatŭ cu acéstă ocasiune plăcuta convicţiune, cum-că geniulŭ poporului nostru este în stare a produce talente destulŭ de marĭ, ca sĕ stórcă aplausulŭ până şi alŭ străinilorŭ, şi că décă amŭ fi fericiţĭ a ne bucura de egalitate şi împrejurărĭ mai favorabile, amŭ puté sĕ ajungemŭ departe în cultivarea lorŭ.

Recunoscinţă merită şi d-na şi d-lŭ de Heldenberg, carĭ au binevoitŭ a sprijinì cu concursulŭ lorŭ acéstă frumósă producţiune şi nu puţină laudă merită corulŭ şi conducĕtorulŭ lui d. G. Dima, precum şi d-lŭ Isaia Popa.

Animatŭ a fostŭ banchetulŭ, la care a participatŭ unŭ publicŭ numĕrosŭ. Cu ocasiunea acésta s'au ţinutŭ mai multe toaste. Primulŭ a fostŭ rostitŭ de vicepreşedintele I. Bologa, întru sănĕtatea Maiestăţii Sale. Au mai urmatŭ altele dintre carĭ amintescŭ pe alŭ d-lui G. Bariţŭ pentru femea română, alŭ d-lorŭ Dr. Raţiu şi Racoviţa pentru Asociaţiune şi a d-lui Dr. A. Mureşianu, pentru junimea română, »viitorulŭ naţiunei.«

Sĕ terminezŭ, amintindŭ în puţine cuvinte despre balŭ. Voiu constata, că n'a fostŭ publicŭ aşa de numĕrosŭ, după cum ne-amŭ fi aşteptatŭ, aşa că sala care uneorĭ, cum se ḑice, devine prea strîmtă, ar fi putută cuprinde de astădată pe mai mulţĭ. Póte că nicĭ petrecerea în genere vorbindŭ n'a fostŭ destulŭ de animată. Multe din dame erau în costumŭ naţionalŭ, care rĕmâne pentru totdéuna cea mai frumósă podóbă a femeii române şi cu deosebire décă mai are şi meritulŭ de şi-l'a făcutŭ ea însăşĭ.

I D.

SCIRILE ḐILEI.

Se afirmă, că manevrele cele marĭ în Ardealŭ se vorŭ ţiné la graniţa României şi nu pe teritoriulŭ dintre Deva şi Orăştă. Spre scopulŭ acesta vorŭ circula pe linia Simeria-Petroşenĭ trenurĭ separate în ḑilele din 16, 17, 18, 19 şi 20 Septemvre.

—x—

Erĭ s'a întrunitŭ în Sibiiu consistoriulŭ metropolitanŭ în şedinţe ordinare, spre care scopŭ a sositŭ acolo P. S. d-lŭ episcopŭ din Aradŭ Ioanŭ Meţianŭ, şi mai mulţĭ asesorĭ consistorialĭ esternĭ din amêndouĕ diecesele sufragane, precum şi din archidiecesă.

—x—

Comuna bisericéscă română din Batania, în Banatŭ a cumpărat ḑilele trecute dela erar unŭ complexŭ de 26 jugére catastrale pămêntŭ arătorŭ, pe lângă condiţiunea de a solvi preţulŭ de cumpĕrare în mai mulţĭ anĭ. Venitul acestui pămênt comuna bis. l'a destinat pentru susţinerea scólei şi a învĕţătorului astfelŭ, ca pe viitorŭ cu timpulŭ din venitulŭ acestui pămêntŭ şi din economiile, ce se vorŭ face în capitalulŭ bisericei, sĕ se pótă acoperi trebuinţele învĕţămêntului, ér comuna bisericéscă sĕ nu mai fiă silită a pune aruncŭ pe credincioşĭ pentru acoperirea speselorŭ cultului. Comuna bisericéscă Batania a făcutŭ multŭ în timpulŭ din urmă pentru asigurarea bisericei şi a scólei, şi anume după despărţirea ierarchică de Sêrbĭ a ḑiditŭ biserică corespunḑĕtóre, a cumpĕratŭ unŭ edificiu pentru şcólă, éră acum pămêntulŭ, de care vorbimŭ. Succesele obţinute de fraţii noştrii din Batania ne întărescŭ de nou în credinţă, că la noi în totŭ loculŭ sĕ pótă face multŭ, décă ómenii îşĭ punŭ la inimă causa publică, şi décă lucră pentru înaintarea ei, scrie „Biserica şi Scóla“. — Esemplulŭ merită a fi imitatŭ.

—x—

Ni se scrie din Halmagiu, cu data 28 Augustŭ 1887: In Halmagiu la 28 Augustŭ s'a ţinutŭ o petrecere de véră. Venitulŭ curatŭ pentru fondulŭ sĕracilorŭ din Hălmăgielŭ a fostŭ 5 fl. Arangiatorii şĭ-au datŭ tótă silinţa ca petrecerea sĕ iasă bine şi acésta lĭ-a şi succesŭ. Óspeţii şĭ-au petrecutŭ în cea mai bună voiă şi a ţinutŭ joculŭ până diminéţa.

—x—

Din Vêlcea i se scrie „Voinţei Naţionale« că, făcêndu-se nisce săpăturĭ la Cozia, s'au descoperitŭ ruinele unorŭ băi romane, cuptóre, conducte, basinulŭ şi altele. S'au aflatŭ de asemenea şi mai multe monede romane.

—x—

A sositŭ la Sinaia adjutantulŭ Sultanului însărcinatŭ a presenta Regelui Carolŭ cei doi cai arabĭ ce i-a dăruitŭ Suveranulŭ Turciei.

—x—

La 4 Septemvre n. se sfinţesce în Cluşiu noua sinagogă jidovéscă în modŭ sĕrbătorescŭ. Câtŭ de strânsă e legătura între Jidovĭ şi Ungurĭ se dovedesce şi cu acéstă ocasiune: »Dalkö«-rulŭ unguréscŭ va conlucra la festivitate.

—x—

Pentru servicii aduse maghiarisărei, ministrulŭ Trefortŭ a mai „pricopsitŭ“ pe următorii preoţĭ greco-orientalĭ: Sofronŭ Papiu din Crihalma, Teodorŭ Costeanŭ Popa din Subpădure, Stefanŭ Regnale din Şoaşŭ, Spiridonŭ Mardanŭ din Sâmbăta de susŭ.

—x—

Fiindŭ lipsă de cai în armată, se face cunoscutŭ, că acei proprietarĭ, carĭ posedŭ cai bine formaţĭ şi puternicĭ, cu unŭ cuvêntŭ cai corĕspunḑĕtorĭ pentru de a fi întrebuinţaţĭ la miliţiă, îi potŭ duce la têrgurile de cai pentru miliţiă, ce ministrulŭ de agricultură şi de comerciu le-a orênduitŭ în următórele locurĭ, în carĭ va veni câte o comisiă militară: la Sepsi-Sân-Georgĭ 18 Septemvre; Sighişóră la 20 Septemvre; Odêrheiulŭ sĕcuescŭ la 22 Septemvre; Sibiiu la 25 Septemvre; Têrgulŭ Murĕşului la 27 Septemvre; Cluşiu la 29 Septemvre; Deşiu la 17 Octomvre. Caii sĕ fiă dela 4—7 anĭ şi sĕ aibă 15 pumnĭ în înălţime (158 centm.) Cu acéstă ocasiune se vorŭ cumpĕra şi mânḑe de câte trei anĭ, care vorŭ fi bine formate şi de rassă nobilă, pentru de a fi întrebuinţate de prăsilă.

Violina răposatului C. Porumbescu, o cremoneză de Nicolae Amati din anulŭ 1620 e de vênḑare cu preţulŭ de 150 fl. în folosulŭ creândei fundaţiunĭ »Ciprianŭ“ Reflectanţii binevoiască a se adresa la părintele reposatului Ciprianŭ, parochulŭ Porumbescu în

---

FOILETONU.

(42)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XV.

Rĕsbunarea lui Martinengo.

Îndată apoi dogele se uită împrejurŭ şi, neḑărindŭ pe Martinengo întrebà:

— Unde este vinovatulŭ?

— Écă mĕ, prinţe! rĕspunse podestatulŭ eşindŭ din penumbra până unde nu pĕtrundea lumina lămpilorŭ acoperite cu fuste marĭ de hârtiă.

— Păn' acum te-ai încăpăţinatŭ ca sĕ nu rĕspunḑĭ la tóte întrebările. Te-ai hotărîtŭ în sfîrşitŭ sĕ vorbescĭ?

— Nu am pentru ce sĕ nu vorbescŭ în faţa augustei vóstre posenţe! ḑise Martinengo puindŭ unŭ genunchiu în pămêntŭ.

Dogele se roşì puţinŭ. Proba acésta de respectŭ ipocritŭ începea sĕ deştepte într'ênsulŭ o mâniă surdă.

— Bine, domnule, ridică-te! ḑise dogele deodată. Eştĭ acusatŭ de unŭ îndoitŭ omorŭ. Mărturisescĭ amêndouĕ crimele?

— Nicĭ pe una, nicĭ pe alta. N'am lovitŭ nicĭ pe gondolierulŭ Ricardo, nicĭ pe senatorulŭ Felice Badoer.

— Atuncĭ cum explicĭ domniata acusările aşa de precise, cu care te împovăréză victimele? întrebà dogele.

— Explicaţia acésta va venì la vremea ei! — rĕspunse podestatulŭ liniştitŭ; însĕ păn' atunsĭ écă ce afirmŭ: N'am părăsitŭ sala banchetului în séra omorului. Câţĭ-va martorĭ au şi declaratŭ acésta şi voi aduce şi alţĭ martorĭ noi, carĭ vorŭ certifica faptulŭ.

— Ce felŭ? Nu cumva pretinḑĭ că n'ai eşitŭ nicĭ o clipă?

— Celŭ puţinŭ numai după plecarea logodnicilorŭ am plecatŭ.

— Atuncĭ sunt silitŭ sĕ vinŭ ér la întrebarea mea. Cum explicĭ d-ta acusările conforme ale lui Felice Badoer şi ale gondolierului? Cuteza-vei sĕ-i acusĭ, că s'au înţelesŭ ca sĕ te piardă?

— Nicĭdecum, Alteţă! Şi stăpânulŭ şi servitorulŭ suntŭ de bună credinţă amêndoi, însĕ suntŭ amăgiţĭ din pricina unei semenirĭ fórte ciudate şi acésta i-a făcutŭ sĕ crédă, că eu i-am lovitŭ!

— Explică-te, fiindŭ că nu te înţelegŭ.

— Douĕḑecĭ de persóne vorŭ afirma realitatea faptului ciudatŭ, pe care vréu sĕ-lŭ spunŭ. Toţĭ óspeţii, şi chiar şi eu, băgaţĭ bine de sémă, eramŭ încă în sala banchetului, douĕ césurĭ după plecarea logodnicilorŭ, când unŭ omŭ îmbrăcatŭ în tocmai ca mine, şi sĕmĕnândŭ aşa de bine cu mine, încâtŭ părea a fi chiar eu, intrà în sala, unde eramŭ toţĭ, ţinêndŭ în braţe pe fiica Adriaticei. O puse p'unŭ scaunŭ, rĕmase lângă dênsa destulă vreme, pentru ca sĕ lŭ pótă vedé tótă lumea, şi pe urmă dispărù deodată, fără sĕ fi ḑisŭ nicĭ o vorbă. lăsându-ne uimiţĭ.

Podestatulŭ tăcù Dogele frămênta pergamentele risipite pe masa consiliului. Se silea sĕ-şĭ stăpânéscă indignarea ce-i pricinuia îndrăsneţulŭ sistemŭ de apĕrare adoptatŭ de Martinengo.

— Încă odată îţĭ spunŭ — ḑise dogele după o tăcere lungă — Felice Badoer te-a cunoscutŭ, gondolerulŭ asemenea te-a cunoscutŭ, şi d-ta admiţĭ, că nicĭ unulŭ nicĭ altulŭ nu póte avea împotriva d-tale celŭ mai micŭ motivŭ de ură orĭ de rĕsbunare? Câtŭ despre óspeţii, de carĭ vorbescĭ că potŭ mărturisi, unii au şi fostŭ ascultaţĭ. Ei nu afirmă după cum pretinḑĭ d-ta. Ei mai ântêiu s'au coditŭ în rĕspunsurile lorŭ, carĭ parŭ că le au fostŭ impuse printr'o influenţă străină.

— Alteţă — ḑise podestatulŭ — fără sĕ vorbescŭ de posiţia mea de acusatŭ, care merită póte óre carĭ menajamente, voi insultaţĭ de geabă pe nisce martorĭ dintre carĭ unii ocupă în statŭ posturĭ importante.

— Martinengo, eu, ca părinte, amŭ avutŭ pré multŭ sĕ suferŭ în persóna fiului meu, care compărea ca acusatŭ în faţa mea, pentru ca sĕ nu respectŭ ca judecătorŭ şi suveranŭ, sĕ nu respectŭ drepturile sfinte ale apĕrării. Poţŭ vorbi în tótă libertatea şi décă am manifestatŭ vre-o emoţiune, când am vĕḑutŭ sistemulŭ d-tale de apĕrare, mĕ căescŭ acum. Cu tóte acestea datoria mĕ silesce sĕ-ţĭ spunŭ, că dispoziţiunile invocate de d-ta nu suntŭ nicĭ afirmative, nicĭ concordante. Şi trebue s'adaugŭ acestea: Martorii ascultaţĭ mărturisescŭ că în momentulŭ când a intratŭ în sala banchetului omulŭ, care pretinḑĭ că îţĭ sĕmĕră, toţĭ învitaţii d-tale beuseră aşa de multŭ, încâtŭ trebue sĕ fiă cu neputinţă vre-unuia dintre ei, ca sĕ-şĭ mai aducă bine aminte de ceva.

Unulŭ dintre senatorĭ, carĭ asistau la intergatoriu, întrebà pe Martinengo:

— Printre învitaţii d-tale se găsesce vre-unulŭ

Frătăuţii-noi, poşta Frătăuţii-vechĭ în Bucovina. — Din operile musicale ale regretatului compositorŭ românŭ a apărutŭ: „Souvenir de Nervi," nocturnă pentru piano, şi se află de vêndare la „Pardini" şi Schally în Cernăuţĭ. Venitulŭ compositiunei este menitŭ pentru fundaţiunea »Ciprian." In curêndŭ va apăré totŭ în acestŭ scopŭ: O séră la stână, idilă pentru piano.

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia (Fine.)

Thale e unŭ locŭ de cură şi petrecere în muntele Harz, pe o vale romantică a rîului Bode, şi aci vinŭ fabricanţii şi marii capitaliştĭ din Berlinŭ, ca sĕ respire aerulŭ curatŭ şi sĕ-şĭ petrécă, unde în vre-o 2—3 otelurĭ din vale şi în trei ḑidite în pădure, pe nisce vêrfurĭ de munte, găsescŭ o primire şi distracţiă destulŭ de bună, deşi scumpă. Noi veniserămŭ aci, nu ca sĕ vedemŭ şi admirămŭ numai frumseţile şi grandiositatea naturei actuale, ci mai multŭ a celei vechĭ, ca aci, pe fostulŭ malŭ alŭ mării Baltice de odinióră, sĕ studiămŭ pe o întindere de unŭ chilometru mai multe formaţiunĭ goelogice importante, sĕ vedemŭ nu numai petrile şi stâncile, ci şi sfărîmarea şi pulberisarea lorŭ, prefacerea lorŭ în ţĕrînă, la faţa locului sĕ studiămŭ calitatea şi forma pămêntului arabilŭ, a solului şi subsolului, după petrile de sub elŭ, din carĭ s'a formatŭ.

Sosiţĭ în Thale, ne duserămŭ îndată la otelŭ, unde tocmiserămŭ cuartirele, lăsarămŭ calabalîculŭ la portarŭ şi apoi plecarămŭ îndată d'a drépta văii, susŭ pe munte, ca încă cu ḑi sĕ ajungemŭ susŭ pe vêrfŭ, unde se afla unŭ otelŭ. Acolo ne serviră unŭ felŭ de vinŭ pregătitŭ din seva (sucŭ) de mesteacănŭ, din care Nemţii din acele părţĭ consumă fórte multŭ. După ce înoptase cu desĕvîrşire, ne întórserămŭ josŭ în vale, la otelŭ, spre a ne căuta de cuartire. Spre mai marea nóstră mirare însĕ, ne comunică otelierulŭ, că, deşi a primitŭ depeşa nóstră din Quedlinburg, dér cugetândŭ că numai pe ḑiua următóre ne trebuescŭ cuartierele, când era sĕ se golésca mai multe odăi, închiriase deja pentru ḑiua aceea tóte odăile disponibile. Spre a nu fi constrinşĭ însĕ d'a dormi sub cerulŭ liberŭ, dênsulŭ ne ḑise, că se va sili sĕ ne golésca vreo 2, 3 odăi în etagiulŭ alŭ patrulea — din podŭ — unde ne va pune câteva paturĭ, ca sĕ încăpemŭ.

Ne avêndŭ alt ceva mai bunŭ la disposiţiă, primirămŭ şi acestŭ ofertŭ mărinimosŭ şi plecarămŭ în susŭ, ca sĕ ne căutămŭ odăile. Impiegaţii otelului ne iau şi ne conducŭ prin unŭ podŭ lungŭ, în care erau întinse totŭ sforĭ cu rufe, împedecêndu-ne, când de grinḑile de josŭ, când de storile şi rufele de susŭ, pe o întunecélă órbă, strigăte de o parte, căderĭ de alta, înjurăturĭ şi strigărĭ după chelnerĭ şi luminărĭ din tóte părţile, până când sosiră cu luminarea şi ajunserămŭ la odăi. Acestea erau nisce cuiburĭ, în carĭ ne grămădiră totŭ câte 4 paturĭ într'unul, încât nu te mai puteai mişca prin odaiă îmbulḑéla era indiscriptibilă. Când venirămŭ érăşĭ josŭ în sufrageriă, ca sĕ cinămŭ ceva, găsimŭ o scumpete teribilă. O cafea, care în Berlinŭ în cafenelele şi otelurile de classa primă era cu câte 25 fenicĭ, costa o marcă, o bucăţică de friptură câte 1,50—2 mărcĭ. Ca sĕ-lŭ laşi acolo şi sĕ mergĭ într'altŭ birtŭ nu era posibilŭ, căcĭ parte fómea te neliniştea, şi parte nu erai sigurŭ, décă mai găsescĭ ceva şi în celel'alte restauraţiunĭ. Decĭ, de voiă de nevoiă, trebui sĕ dămŭ Evreiului Zehnpfund, adecă Ḑece-funţĭ, căcĭ acesta-i era numele, atâtŭ câtŭ pretindea elŭ, pe lângă obicînuitele bacşişurĭ entrup chelnerĭ. Diminéţa, după ce mai plătirămŭ aceleaşĭ sume dimpreună cu câte 8 mărcĭ de odaiă, 2 mărcĭ de persónă, amŭ plecatŭ érăşĭ în escursiunĭ, pe partea stângă a văii.

Mai întâiu amŭ cercetatŭ gresa cuadrată senonica din epoca cretacea, care formézа unŭ colosalŭ ḑidŭ naturalŭ de 3—5 stânjinĭ înălţime, 1—2 stânjinĭ grosime şi începêndŭ dela rîulŭ Bode se întinde pe o suprafaţă de mai multe mile, care a resistatŭ contra tuturorŭ timpurilorŭ până în ḑiua de aḑĭ şi se numesce de către poporŭ Taufelsmauer (ḑidulŭ diavolului). Apoi alte două coline de formaţiune marină, uuulŭ compusŭ din schisturĭ de Grauvacă din epoca siluriană, paleozoică, şi o altă formată din varósă conchiliară de scoicĭ de mare, întocmai cum le găsescĭ aḑĭ şi pe ţĕrmurii Mării-negre, la Constanţa (Dobrogea); şi în fine pe Rosstrape găsirămŭ formaţiune de Diorite şi Diabase — petri eruptive din epoca devonică.

După visitarea şi studiarea acestora, Dumineca Rosaliilorŭ la améḑĭ, ajunserămŭ în fine pe vêrfulŭ muntelui numitŭ Rosstrape, o posiţiă de totŭ romantică, întocmai ca şi cea de pe muchia Strimbei dela comuna Şinca-vechiă din ţéra Oltului, pe care o vĕḑusemŭ în anulŭ 1867. Vijeitulŭ apei printre stâncĭ, resunetulŭ (ecoulŭ) care-ţĭ reproducea de mai multe orĭ cuvintele pronunciate, arborii şi stâncile din jurulŭ meu, mĕ emoţionară adêncŭ şi mĕ transportară cu gândulŭ la dulcea patriă, în anii copilăriei şi juneţii, ba îmĭ stórseră din ochĭ chiarŭ lacrĕmĭ de bucuriă.

Prânḑulŭ îlŭ luarămŭ cu toţii împreună încă acolo, pe stânca aceea, numită Rosstrape, despre care se povestesce, că Kunigunda, o fiică de împĕratŭ, călărindŭ cu amantulŭ ei prin munte, au încercatŭ amêndoi sĕ sară părĕulŭ cu caii de pe o stâncă din potrivă, dér numai ea a pututŭ sări, pe când amantulŭ ei ameţindŭ, şi calulŭ fiindu-i mai debilŭ, s'a prăbuşitŭ cu calŭ cu totŭ în adêncime. Poporulŭ îţĭ arată încă şi aḑĭ în stâncă urmele de copită dela calulŭ îndrăsneţei amazóne. De câţiva anĭ s'a ḑiditŭ acolo unŭ frumosŭ otelŭ cu mai multe chioscurĭ şi priveliştĭ mĕreţe în tóte părţile muntelui.

Pe deplinŭ satisfăcuţĭ de resultatulŭ acestei escursiunĭ de 5 ḑile, după prânḑŭ, la 4 óre, părăsirămŭ şi Thale, spre a ne întórce acasă la Berlinŭ cu trenulŭ acceleratŭ, şi deja la 10 óre séra şi intrarămŭ în gara din Friedrichstrasse, unde ne aşteptau colegii.

Dr. **George Maiorŭ.**

De-ale Kulturegyletului ardeleanŭ.

In fiăcare ḑi ese câte-ceva la ivélă din cele petrecute la adunarea generală a reuniunei ardelene de maghiarisare, ţinută la Sepsi-Sân-Georgĭ. După cele ce le-amŭ citatŭ din Raportulŭ generalŭ despre starea reuniunei, şi din săbiosulŭ şi focosulŭ discursŭ alŭ fişpanului Bethlen-paşa dela Têrnave, amintimŭ aḑĭ din discursulŭ unui Iuliu Horvath următórele espectorărĭ, la care vom reveni.

»Amŭ împărţitŭ cu naţionalităţile totŭ: patria nóstră, drepturile nóstre, dér una nu vremŭ s'o împărţimŭ şi acésta e limba nóstră, şi décă pressa dă mână de ajutorŭ reuniunei de cultură pentru ajungerea acestei nisuinţe patriotice, prin acésta s'a făcutŭ demnă de neuitată mulţămită din partea naţiunei.«

Raportorulŭ Bartha Miclăuşŭ espuse punctulŭ de stadiu alŭ comitetului centralŭ în privinţa colonisării Săcuilorŭ şi propuse în urmă, ca sĕ fiă însărcinatŭ comitetulŭ sĕ cheltuiască, din capitalulŭ esistentŭ, suma necesară pentru acestŭ scopŭ. Mai departe reuniunea sĕcuiască din Pesta, reuniunea Ceangăilorŭ şi academia ungurésca de sciinţe, care administrézĕ fondulŭ Kralovanszky, sĕ fiă provocate sĕ pună la disposiţiunea Kulturegyletului fondurile ce servescŭ spre asemenea scopurĭ. Intre altele comitetulŭ sĕ fiă înputernicitŭ a esecuta operaţiunĭ de creditŭ. Propunerea raportorului în cestiunea repatrierii Ceangăilorŭ s'a primitŭ. Adunarea generală a respinsŭ prin conclusŭ centralisarea reuniunilorŭ de maghiarisare.

Mulţămită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţĭ.

(Fine),

Din Cincu-mare, la stăruinţa d-lui parochŭ Ignaţiu Mondocea şi a d-lui învĕţătorŭ Ioanŭ Vladŭ, s'au adunatŭ dela poporŭ prin aşa numiţii „taţĭ de vecinĭ," 116 bucăţĭ de diferite vestminte, aprópe 3 Hcl. bucate: grâu şi cucuruzŭ şi 26 stâlpĭ pentru închisulŭ cu palantŭ (stoborŭ), carĭ tóte s'au trimisŭ în natură la loculŭ destinatŭ.

Din Recea telechiană şi Recea ducală prin d-lŭ George Poparadŭ, not. cerc. s'au colectatŭ 2 Hcl. bucate: grâu, cucuruzŭ etc., carĭ s'au trimisŭ la loculŭ destinatŭ.

Din Pojorta şi din Rodbavŭ s'a trimisŭ comitetului de ajutorare 1 Hcl. bucate: grâu şi cucuruzŭ.

Din Făgăraşŭ, bucatele ce erau adunate la pretură de asemenea s'au trimisŭ comitetului de ajutorare spre a se împărţi.

Sumele de sub punctele: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 şi suma de banĭ eşită din bucatele de sub punctele 19, 20, 21 şi 22, carĭ laolaltă facŭ 126 fl. 61 cr. v. a., s'au împărţitŭ nenorociţilorŭ arşĭ din Galaţĭ în 5 Iunie 1887 st. n.

Din Drăguşŭ, prin d-lŭ Georgiu Codru, notarŭ cerc. s'au trimisŭ 4 fl. 90 cr. dela d-nii; George Codru, notarŭ (Drăguşŭ) 40 cr., Daniilŭ Popŭ (Viştea sup.) 20 cr., Ioanŭ Morariu, primarŭ (Sâmbăta sup. ap.) 20 cr., Ioanŭ Mardanŭ, parochŭ (Sâmbăta sup. ap.) 40 cr., Valeriu Poparadŭ (Sâmbăta sup. rĕs.) 30 cr., Nicolae Ispasŭ, primarŭ 20 cr., Ioanŭ Făgărăşanŭ, parochŭ (Drăguşŭ) 20 cr. şi dela mai mulţĭ locuitorĭ din Sâmbăta sup. apus., adunaţĭ prin d-lŭ primarŭ Ioanŭ Morariu 3 fl.

Tuturorŭ d-lorŭ colectanţĭ şi marinimoşilorŭ contribuitorĭ le mulţumimŭ prin acésta în numele nenorociţilorŭ incendiaţĭ din Galaţĭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea. Ne angagiămŭ totodată a achita pe cale publică şi celelalte ajutóre, ce vorŭ mai urma.

Galaţĭ, 13 Iunie 1887.

Ioanŭ Turcu. preşed. com. de ajutorare. — **Nicolau Aronŭ,** secret. com. de ajutorare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINU, 2 Septemvre. — Impĕratulŭ a ţinutŭ paradă cu corpulŭ de gardă.

PARISŬ, 2 Septemvre. — Mobilisarea de probă merge înainte cu succesŭ mulţămitorŭ.

TEHERANU, 2 Septemvre. — Se vorbesce că Eyub-Khan se află încă totŭ pe pămêntŭ persanŭ.

AGRAMŬ, 2 Septemvre. — In timpulŭ cetirei rescriptului regalŭ, prin care se deschide dieta, Starceviceanii, carĭ apăruseră în haine simple de tóte ḑilele, au ascultatŭ şeḑêndŭ. Mâne se presintă mandatele.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

cine sĕ pótă spune, că v'a vĕḑutŭ totŭ într'o vreme, pe d-ta, contele Martinengo şi pe celŭ pe care îlŭ numescĭ d-ta soţia d-tale?

— Intrebarea d-tale mĕ încurcă, fiindcă décă voiu rĕspunde da, Alteţa Sa Serenisimă va pretinde, că din pricina vinului meu vechiu învitaţii mei vedeau îndoitŭ.

— Martinengo — ḑise dogele — situaţia este destulŭ de gravă pentru ca d ta sĕ rĕmâi seriosŭ şi cei carĭ te întrébă suntŭ destulŭ de susŭ puşĭ, pentru ca sĕ aibă dreptŭ sĕ-i respecţĭ. Ia séma dér. Şi acum rĕspundŭ eu pentru d ta: Nu, nimenĭ dintre martorii întrebaţĭ n'a vĕḑutŭ totŭ într'o vreme doi Martinengo în sala ospĕţului.

— Adecă presinţa acelui omŭ, care ducea în braţe pe fiica Adriaticei leşinată, aruncase în adunare o astfelŭ de zăpăcélă, încâtŭ toţĭ ochii erau pironiţĭ pe ei, amêndoi, pe când eu eram în capĕtulŭ celalatŭ alŭ apartamentului! ḑise Martinengo. — Numai decâtŭ atuncĭ, m'apropiai de fotoliulŭ, pe care fusese pusă nenorocita fată leşinată. In vremea asta necunoscutulŭ se făcu nevĕḑutŭ, şi eu am fostŭ, care am datŭ pe Veneţia în apartamentele, pe carĭ le pregătisemŭ întradinsŭ pentru dênsa, la casŭ când ar fi voitŭ sĕ rĕmâe în Isola Bella. Cum am dus'o în cameră, am lăsat'o în îngrijirea femeii sale din casă.

— Martinengo!... ḑise dogele cu unŭ gestŭ de nerăbdare.

— Binevoesce a mĕ scusa, Alteţă Serenisimă, însĕ n'am sfîrşitŭ încă! ḑise podestatulŭ. — Eu afirmŭ încă odată — şi martorĭ mulţĭ vorŭ sprijini spusele mele, ă după plecarea mirilorŭ n'am eşitŭ nicĭ o clipă măcar din sala banchetului, până în momentulŭ, când necunoscutulŭ, de care vorbescŭ, aduse în braţe pe fiica Adriaticei leşinată. In tulburarea pré firéscă în care-i aruncară întêmplările din aceea nópte fiorósă, Felice Badoer şi Ricardo au creḑutŭ, că cunoscŭ, că podesdatulŭ Padovei era omulŭ, care i-a lovitŭ, însĕ amêndoi suntŭ înşelaţĭ din pricina semuirei figurei şi îmbrăcămintei, care era la felŭ cu a mea.

— Totŭ sistemulŭ acesta de apĕrare nu se póte admite, fiind-că nimenĭ nicĭ odată n'a auḑitŭ vorbindu-se in Veneţia de unŭ bărbatŭ, care sĕ semene aşa de multŭ cu data, încâtŭ sĕ fiţĭ luaţĭ unulŭ dreptŭ altulŭ.

Senatorulŭ Loredano, care pân' atuncĭ fusese de faţă la interogatoriu, fără sĕ facă cea mai mică observaţiă, se sculă:

— Iertă-mĕ, Alteţă, dér nu pentru întêia óră sĕ produce unŭ asemenea faptŭ, nu pentru intêia óră este acusatŭ podestatulŭ Padovei, că ar fi sĕvêrşitŭ o crimă, de care altulŭ este vinovatŭ! ḑise dênsulŭ.

Noi scimŭ, că dogele era încunjuratŭ de vrăjmaşĭ în Consiliulŭ celorŭ ḑece şi în Senatŭ, însĕ nu avea pe nicĭ unulŭ mai înverşunatŭ ca Lorenado. Totŭ Lorenado acesta avusese curagiulŭ sĕ scrie pe registrulŭ de comerţŭ alŭ dogelui: Datoresce dogele Foscari pentru mórtea lui Pietro şi Marco Loredano, tatălŭ şi unchiulŭ meu . . . ş. a. . . . ş. a. . . .

De aceea bĕtrânulŭ doge avŭ o presimţire rea când auḑi că vrăşmaşulŭ acesta declaratŭ alŭ casei lui deschidea gura. Se stăpâni însĕ şi ḑise dimpotrivă cu o linişte mare:

— Explică te, Loredano.

— Am sĕ vĕ aducŭ aminte lucrurĭ fórte vechĭ, domnilorŭ senatorĭ! ḑise Loredano adresându-se către Consiliu. Cu tóte acestea faptele pe carĭ voescŭ sĕ le amintescŭ suntŭ încă presente în mintea orĭ cui. Era pe vremea asediului Bresciei, în tómna anului 1439 . . . Batista Martinengo, vĕrulŭ sĕu Paolo şi eu făceam campania împreună şi comandamŭ fiă-care câte o companiă de arcaşĭ. In ḑiua când se comandă asaltulŭ luptamŭ în rangulŭ întêiŭ şi mergeam aprópe unulŭ lângă altulŭ. Compania comandată de Batista mergea cu câţĭ-va paşĭ mai naintea companieiorŭ pe carĭ le comandamŭ eu şi Paolo. Unŭ glonţŭ trasŭ după meterezurĭ lovi de mórte pe Paolo la câţĭ-va paşĭ de mine. Alergai şi putui sĕ-lŭ primescŭ în braţe. Batista Martinengo, care astăḑĭ este podestatŭ alŭ Padovei, se bătea, după cum am ḑisŭ, mai naintea nóstră; elŭ nicĭ nu află de mórtea vĕrului sĕu decâtŭ după bătăliă. Ei bine! s'au găsitŭ atuncĭ mişei carĭ avură infamia sĕ învinovăţéscă pe nobilulŭ patricianŭ că elŭ ar fi împuşcatŭ pe la spate pe vĕrulŭ sĕu Paolo.

— Acusarea acésta nu s'a produsŭ nicĭ odată în publicŭ! ḑise dogele.

— Nu, Alteţă! însĕ a circulatŭ în poporŭ; a fostŭ chiar rĕspândită în armată. Vrĕu sĕ spunŭ, că din acusarea acésta s'a născutŭ o altă acusare póte şi mai monstruósă. Câte-va ḑile după luarea Bresciei, nevasta şi fiica lui Paolo, o copilă care nu împlinise încă unŭ anŭ, au muritŭ amêndouĕ în câte-va ceasurĭ şi aceste două morţĭ simultanee carĭ, nu tăgăduescŭ, aveau ceva ciudatŭ în condiţiile în carĭ se produceau, au fostŭ aruncate în spinarea lui Batista Martinengo. (Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena
din 1 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 85
Rentă de hârtiă 5%	87.50
Împrumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 25
Bonurĭ rurale ungare	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 75
Renta de hârtiă austriacă	81 44
Renta de arg. austr.	82 65
Renta de aurŭ austr.	112 80
Losurile din 1860	136.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.—
Act. băncei de creditŭ austr.	283.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 18 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$91^1/_2$	$92^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95^1/_2$
» convert. (6%)	$88^3/_4$	$89^1/_4$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104^3/_4$	$105^1/_2$
» „ „ (5%)	$89^1/_2$	$90^1/_4$
» » urban (7%)	$103^1/_4$	$103^5/_4$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	$15.^5/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 2 Septemvre st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote romănescĭ	Cump.	8.65	Vênd.	8.77
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.27
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 441—1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de alŭ doilea învĕţătorŭ la scóla gr. cat. din Ilva-mică, inspectoratulŭ scol. gr. cat. alŭ *Năsĕudului*, sĕ escrie cu terminulŭ de *20 Septemvre* a. c. st n. concursŭ.

Salarulŭ anualŭ împreunatŭ cu acestŭ postŭ este de 180 fl. v. a. de primitŭ în rate lunare anticipative.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-şĭ înainta cererile lorŭ instruite cu documentele prescrise în legea scol. despre cualificaţiunea lorŭ până la terminulŭ indicatŭ *la senatulŭ şcol. gr. cat. din Ilva-mică.*

Inspectoratulŭ şcol. gr. cat.

Nĕsĕudŭ, la 24 Augustŭ 1887.

Inspectoratulŭ scolasticŭ:

Gregoriu Moisilŭ,
vic. episc. foraneu.

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. ADMINISTR. „GAZ. TRANS"

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accelleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accelleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.